

**ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ
ПО ТУРИЗЪМ „АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ“ - ГР. ЯМБОЛ**

УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР:

Цветанка Николова

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

**ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА НА УЧЕНИЦИТЕ В ПГТ
„АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ“ - ЯМБОЛ**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Грамотността е значима предпоставка за развитието, както на способностите на отделните индивиди за извършване оценка, анализ и сравнение, така и за общественото развитие като цяло. Липсата на изградени умения за намиране, подбор и оценка на информация от различни източници и незадоволителните способности за четене и писане превръщат младите хора в нискоквалифицирана работна сила, неспособна да се реализира пълноценно на пазара на труда.

В тази връзка на училището като основна образователно-възпитателна институция, в частност на Професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов“ - Ямбол, се възлага отговорността да съдейства за повишаване развитието на грамотност сред подрастващите, но не само чрез осигуряване на качествено образование и професионална подготовка от висококвалифицирани преподаватели, но и чрез активна подкрепа и взаимодействие между училище, семейство, читалища, библиотеки, НПО, институции, с цел формиране на трайни читателски умения и навици у учениците, повишаване мотивацията им за учене и желанието им за четене и придобиване на нови знания.

Програмата за повишаване и насърчаване на грамотността за учебната 2021-2022год. на ПГТ „Алеко Константинов“ – Ямбол съдържа анализ и оценка на ситуацията и е обвързана с конкретни мерки и дейности, реализирането на които би способствало за повишаване грамотността и резултатите на учениците НВО – 10клас, ДЗИ по БЕЛ и ДИ.

Документът е разработен в съответствие с:

- ✓ Закона за предучилищното и училищно образование;
- ✓ Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността на МОН;
- ✓ Наредба за приобщаващото образование;
- ✓ Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства
- ✓ Областна стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в област Ямбол /2021-2022г./
- ✓ Стратегия за развитие на ПГТ „Алеко Константинов“ – Ямбол;

II. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРОБЛЕМА

През изминалата 2020/2021 г. в училището се обучаваха общо 199 ученици, от тях 178 в дневна форма, 6 в самостоятелна форма на обучение и 15 със СОП, разпределени в 11 паралелки, по следните специалности и срокове на обучение:

- I. С петгодишен срок на обучение, приети след 7- ми клас, 3 СПК – 7 паралелки с 5 специалности:
 - „Кетъринг”, 3 СПК 1 ½ паралелки; 2 паралелки дуална система на обучение;
 - „Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия”, 3 СПК ½ паралелка;
 - „Организация на туризма и свободното време”, 3 СПК – 2 ½ паралелки;
 - „Туристическа анимация”, 3 СПК – ½ паралелка;

- „Технологичен и микробиологичен контрол в ХВП”, 3 СПК – 1 паралелка;
 - „Спедиция, транспорт и складова логистика”, 3 СПК – ½ паралелки.
- II. С четиригодишен срок на обучение, приети след 8- ми клас общо 4 паралелки:
- „Производство на хляб, хлебни и сладкарски изделия”, 3 СПК – ½ паралелки;
 - „Кетъринг”, 3 СПК - ½ паралелки.

III. С двугодишен срок на обучение общо 1 паралелка:

- „Работник в заведения за хранене и развлечения“, СОП, 1 СПК – 1 паралелка.

Целта на проведените ДЗИ е да изследва равнището на знания и умения на учениците по Български език и литература, както и знанията, уменията и компетентностите по професията и специалността чрез Държавния изпит по теория и практика на професията за придобиване на СПК в края на гимназиалния етап на обучение.

Среден успех на гимназистите по години:

БЕЛ 2018 - 2019г. - Добър 3.74
 2019 - 2020г. - Добър 3.35
 2020 – 2021г. – Добър 3.94

ДЗИ БЕЛ 2018 - 2019г. - Среден 3.43
 2019 - 2020г. - Добър 3.42
 2020 – 2021г. – Добър 3.45

ДИ Теория: 2018-2019г. – Добър 3.68
 2019-2020 г. - Среден 3.86
 2020 – 2021г. – Добър 4.03

ДИ Практика: 2018-2019г. - Много добър 4.91
 2019-2020 г. - Среден 5.34
 2020 – 2021г. – Много добър 5.34

Подготовката на учениците за ДЗИ по БЕЛ се състои в решаването на тестове със затворен и отворен отговор, писане на интерпретативно съчинение или есе, запознаване със съдържанието на художествените произведения и тяхното анализиране, а за второ ДЗИ учениците избират ДИ за СПК – теоретична подготовка по национални изпитни теми и практическо обучение по професията.

Сравнителният анализ на данните разкрива, че е необходима още много работа за подготовката на учениците за ДЗИ по БЕЛ и за ДИ за степен на професионална квалификация – теория и практика за постигането на по-високи резултати.

Насоки за подобряване на резултатите от ДЗИ:

- ✓ Подготовката за НВО и ДИ започва още в VIII клас;
- ✓ Прилагане на тестови варианти на работа и изпитване;
- ✓ Да се изградят умения за работа с текст и извличане на информация от него;
- ✓ Свободна употреба на конкретна и специфична терминология по изучаваните предмети;
- ✓ Използване на възможностите по проект „Подкрепа за успех“ за подготовка на учениците за НВО и ДЗИ по Български език и литература;
- ✓ Посещаване на консултации, допълнителна индивидуална и групова работа с учениците, като част от общата подкрепа за личностно развитие;
- ✓ Засилване на мотивацията за учене;
- ✓ Пробни матури на училищно ниво – те са традиция в гимназията и чрез тях гимназистите могат реално да преценят своето ниво на знания;
- ✓ Занимания по интереси: „Основи на фотографското изкуство”, „Философия на щастието”, „Живот без болести”, „Туристически пътувания“;

Входните и изходни нива по отделни учебни предмети по класове през изминалата учебна 2020/2021 година, се проведеха съобразно установен график чрез тестови изпитвания, анализ на текстове, схеми и чертежи, със средна степен на трудност и включваха разнообразни задачи от затворен и отворен тип.

Има още какво да се желае от писмените работи по БЕЛ на учениците от VIII до XII клас. Гимназистите се справят сравнително добре при решаването на тестови изпитни варианти и задачи със затворен отговор. Те съзнателно избягват да работят върху задачите със свободен отговор, да създават аргументативен текст, както и да анализират художествен текст, защото знанията им са хаотични и нетрайни, нямат изградени навици и умения да четат литературните творби и свободно да ги интерпретират. Допускат се сериозни правописни, граматични, пунктуационни, лексикални и стилистични грешки. При съставянето на писмен текст липсва логическа последователност в изложението, което показва недостатъчен речников запас. Поради тези причини ще продължим провеждането на различни игрови състезания по грамотност, повече практически задачи, индивидуална работа, презентации за различни езикови норми и правила, автори и литературни произведения изготвени от преподавателя, но и от учениците. В гимназията има създадена благоприятна и спокойна среда за повишаване на интереса и мотивацията на учениците. Единственият недостатък е, че учениците ни разчитат само на знанията придобити в час или в допълнителните си занимания в училище. Стараем се да използваме разнообразни и атрактивни подходи близки до светоусещането на съвременните юноши.

Осъзнаваме, че придобиването на функционална компетентност в гимназията е ангажимент не само на учителите по БЕЛ, но и на учителите от всички учебни предмети и всеки един колега се стреми да постигне по-добри резултати за учениците ни.

По История и география учениците демонстрираха добри умения при съпоставяне и анализиране на исторически събития, но ограниченият запас от исторически термини им пречи при представяне на информацията. Най-често срещат трудности при анализ на документи и обобщение на исторически факти, при анализ на текстове с географска тематика и употреба на специфични наименования на географски явления и процеси. За повишаване на грамотността им по предмета колегите предвиждат увеличаване на часовете, които ще се провеждат в компютърния кабинет, където учениците ще работят със съответния за целта софтуер.

Знанията на учениците от VIII - XII клас по Философия и Етика и право, са хаотични. Показват се добри умения за анализ на текстове, но не е овладяна в съвършенство философската терминология. За да провокира интереса на гимназистите колегата включва различни игрови методи и поставя индивидуални задачи за изпълнение: картички с различни философски цитати, изработка на магнитни стикери свързани с определени философи, презентации, описващи идеологии на древните мъдреци. Грамотността по философия би била постигната, когато учениците сами могат да оформят свой собствен мироглед, критично и творческо мислене, като се основават на философските идеологии.

Резултатите от направената проверка по природо-математически предмети също са незадоволителни. Болшинството от учениците нямат необходимите основни знания по природо-математическите дисциплини, липсват изградени навици за учене, не познават правилата, реда на действие, затрудняват се с терминологията. Демонстрирани са частични умения за логическо мислене, съобразителност и обосноваост. Въпреки консултациите и допълнителните часове по учебния предмет резултатите не са желаните, тъй като липсва стремеж за постигане на трайни знания и съществуват много безпричинни отсъствия.

В образователно-възпитателната работа по Биология и здравно образование през изминалия учебен период бяха постигнати добри резултати във всички класове. Учениците срещаха затруднение при усвояване значението на специфичната биологична терминология, което е причина за показания среден успех.

Колегите преподаващи Чужд език по професията – английски и руски са доволни от постигнатите резултати. Установили са, че учениците, за да постигат по-добри резултати имат

нужда от повече упражнения на професионалната лексика, като целта им е чрез различни ролеви игри, работа по двойки, самостоятелни задачи, допълнителни консултации за изоставащите ученици да постигнат тези цели.

Резултатите по информационни технологии показват, че учениците имат необходимите знания по изучаваните модули - определят и идентифицират информационни алгоритми и носители на информация. Разграничават, структурират и подбират основни интегриращи дейности. Познават различни компютърни мрежи и основни услуги в Интернет, но владеят слабо специфичната терминология, имат частични умения за прилагане на логическо мислене, съобразителност и обоснованост.

Колегите преподаващи по специалните предмети в различните специалности регистрират повишаване на резултатите от ДИ, но смятат, че има още какво да се желае. За целта са си набелязали следните мерки за отстраняване на пропуските:

- ✓ Активно включване на всички ученици в практически задачи;
- ✓ Задълбочено разработване на билетите за ДИ;
- ✓ Даване на повече домашни и самостоятелни работи изискващи логическо мислене;
- ✓ Възможност за самооценка, оценка от връстник, родител;
- ✓ Участие в Ученически практики;
- ✓ Участие в регионални и национални състезания по професия;

Тревога буди допуснатият брой слаби оценки по различните предмети. Носители на тези оценки са ученици, които не владеят добре български език, деца, които имат здравословни проблеми и такива, които системно и продължително отсъстват от училище. Тези ученици се отличават с трайни пропуски в знанията си по изучаваните предмети. Анализът на резултатите от проведените входни, изходни нива и текущи изпитвания налага следните изводи:

- ✓ У учениците липсват изградени умения и навици за четене на текстове и урочни статии, за вникване в съдържанието и условията на поставените задачи;
- ✓ По-ниските резултати се дължат на съществени пропуски още в началната и основна степен на образование, а при отделни ученици се констатира ниво на полуграмотност;
- ✓ Слабата мотивираност за учене и незаинтересоваността на голяма част от родителите водят до нередовното посещаване на учебните часове;
- ✓ За съжаление, някои от учениците смятат, и че усилията им трябва да бъдат насочени най-вече към изучаваните от тях професии и се отнасят несериозно към останалите изучавани предмети в гимназията.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

✓ Създаване на благоприятна училищна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността. Засилване интереса и мотивацията на учениците за усъвършенстване на техните знания, умения и компетентности.

✓ Повишаване равнището на грамотност сред учениците чрез оценка нивото на грамотност, включване в различни проекти, повишаване квалификацията на учителите.

✓ Увеличаване участието и приобщаването чрез партньорство - ангажираност и диалогичност между всички участници в образователния процес – училище, семейство, психолози, библиотеки, читалища, НПО, чрез преодоляване на социалната неравнопоставеност, дигиталната пропаст и неравнопоставеността при билингвите.

IV. ПОЛИТИКА НА ГИМНАЗИЯТА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА

В процеса на придобиване на функционална грамотност в гимназиалния етап на обучение са ангажирани всички учители. Акцент се поставя върху четенето и слушането на текстове, върху говоренето и писането по всеки учебен предмет, във всеки учебен час и в часовете, предвидени за консултации и допълнително обучение.

Педагогическите специалисти търсят начини за непрекъснато актуализиране и осъвременяване на подходите, средствата и методите на обучение. Учебното съдържание е представяно по лесно усвоим и достъпен начин, обогатено чрез разнообразни, близки до миогледа и възприятията на младите хора печатни и електронни материали, което се надяваме, че ще ги мотивира да трупат нови знания и умения като използват съвременните информационни технологии.

Сред основните цели на нашата гимназия като образователна институция е постигането и поддържането на добро равнище на функционална грамотност на нашите ученици, като предпоставка за осъществяването на успешна подготовка и за ДЗИ и изпити за СПК. Като се стремим да убедим учениците, че равнището им на грамотност е пряко обвързано с успешната социална и професионална реализация.

V. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗМЕРВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

- ✓ Повишаване процента на успеваемост сред учениците от обучението по Български език и литература, измерена чрез резултатите от ДЗИ по БЕЛ и резултатите от изпитите за СПК спрямо предходната година;
- ✓ Включване на по-голям брой ученици в дейности за насърчаване и развитие на функционалната грамотност спрямо предходната година;
- ✓ Включване на по-голям брой от учениците билингви в училищни дейности и проекти, които ще допринесат за повишаване на грамотността спрямо предходната година.

VI. ПЛАН НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Анализ и оценка на знанията и уменията на учениците на входно ниво. Провеждане на тестове за установяване нивото на грамотност и отстраняване на пропуските в знанията.

Срок: Октомври 2021 г.

Отг.: Учителите

2. Отчитане на силните и слабите страни в резултатите и успеваемостта на учениците пред родители на общи и индивидуални родителски срещи.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Класни ръководители, учителите

3. Допълнителна подкрепа за ученици със специални образователни потребности.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Всички учители

4. Осигуряване на ОПЛР, консултации и групи по проект „Подкрепа за успех” по БЕЛ, Математика и други предмети, по които има идентифицирани потребности у учениците.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Класни ръководители, учители, координатор за ПЛР

5. Създаване на култура на четене за удоволствие у учениците чрез регулярно посещаване на училищната библиотека, Регионална библиотека, читалища и организиране на училищни мероприятия за популяризиране на четенето.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Класни ръководители, учители по БЕЛ

6. Допълнително обучение по учебни предмети.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Класни ръководители

7. Занимания по интереси.

Срок: Учебна 2021/2022 година

Отг.: Класни ръководители, учители и ученици

8. Обогатяване на училищната библиотека с любими книги на учениците.

- Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: Класни ръководители, учители и ученици
9. Провеждане на заседания на Екипите за ключови компетентности по общообразователни дисциплини и по професионална подготовка за отчитане и анализ на резултатите от първия учебен срок и набелязване на мерки за отстраняване на пропуските в знанията.
Срок: Февруари 2022 година
Отг.: Председателите на Екипите
10. Организиране четене на различни жанрове текст в учебните часове по повод 23 април – Международния ден на книгата.
Срок: Април 2022 година
Отг.: Учители, родители, ученици
11. Изнасяне на открити уроци за представяне на нови практики в обучението чрез използване на съвременната методика на обучение, с цел повишаване интереса на учениците за усвояване на новите знания.
Срок: Учебна 2021/2022 година
Отг.: Председателите на Екипите
12. Квалификационни дейности за учителите по всички учебни предмети от общообразователното и професионално направление.
Срок: По график
Отг.: Директор, Председателите на Екипите
13. Работа върху развитието и усъвършенстването на устната реч - разясняване значението на отделни думи и специфични термини за уместност, точност и изразителност на изказа в часовете по всички изучавани общообразователни и професионални дисциплини.
Срок: Учебна 2021/2022 година
Отг.: Учители, учители БЕЛ
14. Редактиране и рецензиране на писмени разработки, есета и други, по всички предмети, чрез прилагане на единни критерии за оценка.
Срок: Учебна 2021/2022 година
Отг.: Учители, учители БЕЛ
15. Усвояване на знания и формиране на умения за разпознаване на езиковите, съдържателните и структурно-композиционни характеристики на текстове от различни сфери.
Срок: Учебна 2021/2022 година
Отг.: Учители
16. Поощряване с морални и материални награди /книги/, ученици, показали добри резултати в гимназията, участници във викторини и състезания на училищно или общинско ниво.
Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: Директор, класни ръководители
17. Отчитане на резултатите от проведеното НВО на 10 клас – БЕЛ, Математика.
Срок: Юни 2022 година
Отг.: Учители
18. Отчитане и анализ на резултатите от ДЗИ за учебната 2020/2021 година.
Срок: Юни 2022 година
Отг.: Учители
19. Отчитане и анализ на резултатите от ДИ за учебната 2020/2021 година.
Срок: Юни 2022 година
Отг.: Учители